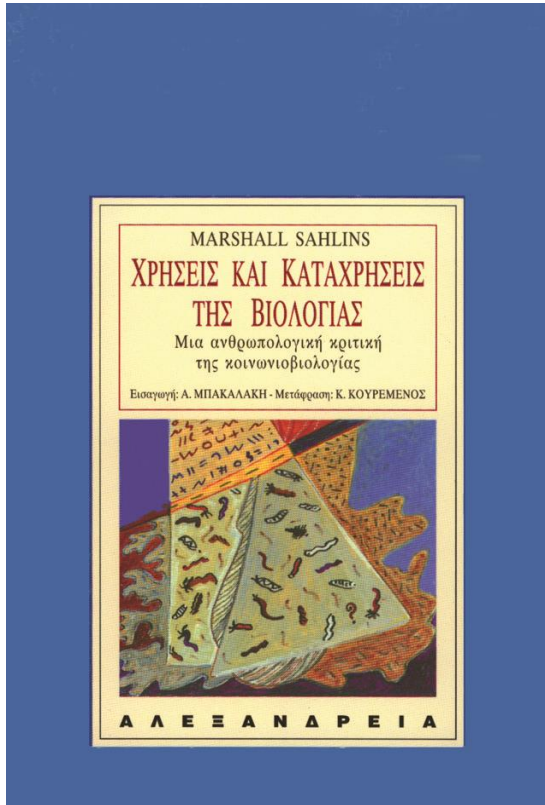

- Δ Ε Λ Τ Ι Ο Τ Υ Π Ο Υ -

Μάρσαλ Σάλινς

**ΧΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΧΡΗΣΕΙΣ
ΤΗΣ ΒΙΟΛΟΓΙΑΣ**Μια ανθρωπολογική κριτική
της κοινωνιοβιολογίαςΜετάφραση: Κώστας Κουρεμένος,
εισαγωγή: Αλεξάνδρα ΜπακαλάκηISBN 960-221-134-2,
160 σελ. σχ. 21x14

Επί τρεις αιώνες, με αφετηρία τον Χομπς, τον Άνταμ Σμιθ και τον Δαρβίνο, το δυτικό, καπιταλιστικό πρότυπο του ανθρώπου μεταφέρεται στο ζωικό βασίλειο. Έτσι η οικονομική δραστηριότητα παρουσιάζεται ως γενετικό φαινόμενο, την ίδια στιγμή που μια τέτοια σύλληψη της ζωικής φύσης του ανθρώπου χρησιμοποιείται για να εξηγήσει την κοινωνική πραγματικότητα. Πρόσφατη εκδήλωση αυτού του ιστορικού φαινομένου, η κοινωνιοβιολογία βρίσκει ευρύτατη απήχηση αναδιατυπώνοντας τις αρχές του βιολογικού ντετερμινισμού και του κοινωνικού δαρβινισμού. Η κριτική ανάλυση της επιστημονικής και της αγοραίας κοινωνιοβιολογίας (των Ε.Ο. Ουίλσον, Ντέσμοντ Μόρις, Ρόμπιν Φοξ κ.ά.), που επιχειρεί εδώ ο Μάρσαλ Σάλινς, στηρίζεται στην ανθρωπολογική κατανόηση του πολιτισμού ως αυτόνομου συμβολικού φαινομένου, μοναδικού στη φύση. Απ' αυτή τη σκοπιά, η ζωή, η αναπαραγωγή και οι κοινωνικές σχέσεις στις ποικίλες μορφές τους οργανώνονται σύμφωνα με τις αντιλήψεις των ανθρώπων για τον εαυτό τους και για τα πράγματα, και όχι σύμφωνα με το γενετικό ίδιον συμφέρον που οι κοινωνιοβιολόγοι εκλαμβάνουν ως θεμέλιο της ανθρώπινης κοινωνίας και ιστορίας.

Με αυτή την καίρια παρέμβασή του, ένας σημαντικός στοχαστής του αιώνα μας διαγράφει με εγκυρότητα τα όρια ανάμεσα στις επιστήμες του ανθρώπινου πολιτισμού και την επιστήμη της βιολογίας.

«Οι Χρήσεις και καταχρήσεις της βιολογίας είναι κατ' αρχάς ένα πολεμικό κείμενο – απάντηση στην άποψη ότι τα πολιτισμικά φαινόμενα δεν είναι παρά μορφές έκφρασης βιολογικών αναγκαιοτήτων και στη συνακόλουθη εκτίμηση ότι οι ανθρώπινες συμπεριφορές μπορούν να εξηγηθούν μόνον αν εξεταστούν σε συνάρτηση με τη βιολογική υποδομή του ανθρώπινου οργανισμού από την οποία και εκπορεύονται. Η θέση αυτή είναι και η βασική “υπόσχεση” της κοινωνιοβιολογίας, όπως θεμελιώθηκε από τον εντομολόγο E.O. Wilson στο βιβλίο του Κοινωνιοβιολογία. Η νέα σύνθεση, που εκδόθηκε το 1975...

Ένα χρόνο μετά την έκδοση της Κοινωνιοβιολογίας, ο Marshall Sahlins αφιερώνει το πρώτο μέρος του δικού του βιβλίου στην αναίρεση της θέσης του Wilson: υποστηρίζει ότι ο πολιτισμός είναι αυτόνομος από τη βιολογία και συνιστά την κατεξοχήν συνθήκη της ανθρώπινης ύπαρξης. Στο δεύτερο μέρος προχωρεί στην αντιστροφή της κοινωνιοβιολογικής θεωρίας: τα πολιτισμικά φαινόμενα όχι μόνον δεν αποτελούν μορφές έκφρασης βιολογικών αναγκαιοτήτων, αλλά ο ίδιος ο λόγος για τα φαινόμενα αυτά είναι πολιτισμικός. Όπως μαρτυρεί και ο υπότιτλος του βιβλίου του, ο Sahlins εξετάζει την κοινωνιολογία και τον δυτικό λόγο για τις βιολογικές καταβολές της ανθρώπινης φύσης γενικότερα από τη σκοπιά της ανθρωπολογίας.»

(Από την Εισαγωγή της Α. Μπακαλάκη, που τοποθετεί το βιβλίο μέσα στο όλο έργο του Σάλινς, κορυφαίου ερευνητή και κριτικού του πολιτισμού, καθώς και στο ευρύτερο πλαίσιο της ανθρωπολογικής θεωρίας.)